

Het boek **“De Koperen Tuin”** van **Simon Vestdijk** besproken op “De Omslag” 25 – 11 – 2014.

Onze eerste reactie

Gerda Mooi boek. Herontdekking van Vestdijk met veel verwijzingen naar de opera “Carmen”

Annelies Niet mijn boek. Er wordt een andere tijd beschreven

Jannie Mooi boek, maar saai en langdradig door te veel muziekpassages. 2° x gelezen

Joke Gemengde gevoelens. Traag begin maar mooie karakterontwikkeling hoofdpersonen

Marne Mooie psychologische roman met mooi taalgebruik, met te veel aandacht voor muziek

Nelleke Nu niet gelezen. In 1975: een mooi boek

Paulien Knap geschreven qua stijl en inhoud. Drama uit vroegere tijd. Niet mijn boek

Ria Mooie knap geschreven roman, waarin relaties en karakters goed naar voren komen

Thea **Was niet aanwezig** Mooi boek, soms langdradig maar soms ook ontroerend

Wil Dit boek vraagt tijd. Duidelijke climax. Heerlijk taalgebruik

Ariana Mooi boek met moeizaam begin en onvoorzien einde

Over de auteur

Simon Vestdijk 1898 – 1971 werd geboren in Harlingen als enig kind van Simon Vestdijk en Anna M.C. Mulder. Wel woonde er enige tijd een neefje bij hen in huis.

Zijn grootvader heette eveneens Simon Vestdijk en was in 1830 te vondeling gelegd te Haarlem op de hoek van Oostvest en Dijkstraat, waaruit zijn achternaam werd samengesteld.

Later leidde deze man een dansschool.

Kleinzoon Simon ging naar de HBS in Harlingen – wat in een aantal van zijn boeken terug komt als Lahringen – en Leeuwarden en vervolgens in 1917 naar Amsterdam om medicijnen te studeren.

Begint dan met poëzie en korte verhalen te schrijven, debuteert hiermee in “De Vrije Bladen” en leert J. Slauerhoff, M. Ter Braak en E. du Perron kennen.

– Sinds die tijd heeft hij meermalen een depressieve periode doorgemaakt -

Studeert ook korte tijd psychologie en filosofie en houdt zich bezig met astrologie. In 1927 doet hij zijn arts examen en gaat dan waarnemen in diverse praktijken. Is ook enige tijd scheepsarts.

Vanaf 1932 richt hij zich volledig op het schrijven. In 1933 schrijft hij “Kind tussen vier vrouwen”, het 1ste boek van de Anton Wachterromancyclus. De publicatie vindt echter pas veel later plaats omdat de uitgave eerder door twee uitgeverijen werd geweigerd.

Vanaf 1939 woont hij als” kluizenaar” in Doorn waar hij een groot deel van zijn oeuvre, dat ”een gebergte in de Nederlandse literatuur” wordt genoemd, schrijft. Is tevens een groot muziekliefhebber. Trouwt in 1943 met Ans Koster en na haar dood in 1965 met Mieke van der Hoeven.

Zij krijgen een zoon en een dochter.

Hij schrijft zo'n 52 romans w.o.

– Terug tot Ina Damman 1934

– Rumeiland 1940

– Het vijfde zegel 1937

– Ierse nachten 1946

– De nadagen van Pilatus 1938

– Ivoren wachters 1951

Hij schrijft glanzende beginregels in zijn publicaties, die uitnodigend zijn bedoeld, om te kopen.

Een sleutelzin van hem luidt: ”Wiens buitenkant zo netjes is, moet wel veel te verbergen hebben”.

In 1950 krijgt hij de P C Hooftprijs en in 1955 de Constantijn Huygensprijs.

In 1963 wordt hij ridder in de Orde van de Nederlandse Leeuw.

Het verhaal

Nol Rieske is vijf jaar oud en hij woont in W...Hij wordt gepest door zijn drie jaar oudere broer Chris, aan wie hij een hekel heeft.

Dat wordt duidelijk wanneer er een voetbal van buiten af de kamer ingeschoten wordt.

Als Nol acht jaar oud is, gaat hij met zijn moeder naar de Tuin om naar een muziekstuk te luisteren.

Zijn moeder houdt van muziek en is zelf ook muzikaal. Het stuk wordt gedirigeerd door Cuperus en

Nol raakt onder de indruk en begint te dansen, samen met een meisje. Later hoort Nol van zijn

moeder dat het meisje Trix heet en de dochter is van Cuperus. Nol wordt verliefd op haar.

Hij ziet Trix weer als hij door W... loopt. Ze is aan het vechten, omdat haar vader beledigd wordt. Op een ochtend wordt Nol wakker door pianomuziek van zijn moeder en wil ook pianoles. Hij vraagt moeder of hij les mag hebben van Cuperus. Dan raakt Cuperus verliefd op Nol's moeder, maar op een dag zoent hij hun dienstmeisje. Hierdoor wordt hij bij verscheidene mensen ontslagen en probeert zijn problemen weg te drinken. Toch krijgt Nol later weer les, nu bij hem thuis. De dirigent moet de opera "Carmen" gaan opvoeren, maar door een vechtpartij en een schorre zanger mislukt de hele uitvoering. Vervolgens gaat Cuperus nog meer drinken. Als Nol nog eens langs gaat bij Cuperus komt hij Trix bij de deur tegen. Ze blijken verliefd te zijn op elkaar en spreken af voor de volgende avond. Maar dan komt Trix niet opdagen. Ze schrijft Nol wel een brief waarin ze hem vraagt haar te vergeten. Nol gaat in een andere plaats wonen en medicijnen studeren. Als zijn moeder een keer op bezoek komt, heeft ze alleen maar slecht nieuws. Trix werkt nu in de sociëteit van de Tuin en heeft een relatie met Vellinga en moeder zelf kampt met hartklachten. Nol schrijft Trix een brief, maar krijgt geen antwoord. In de kerstvakantie gaan vader, Chris en Nol eten in de sociëteit, waar Nol Trix aanspreekt. Zij vertelt hem dat Cuperus aan een alcohol vergiftiging lijdt. Hij gaat dezelfde avond nog bij hem langs, maar de volgende keer laat Trix hem niet meer binnen. Ze is bang dat Cuperus dingen over haar aan Nol zal vertellen. Een dag later schrijft zij hem in een brief dat Cuperus die nacht is overleden en dat hij haar moet vergeten, omdat zij hem niet waard is. Drie jaar later ligt moeder stervende in het ziekenhuis van W... Nadat hij samen met Chris en zijn vader naast het bed van zijn moeder heeft gezeten, wordt het hem te veel en vertrekt hij naar de sociëteit. Daar werkt Trix nog steeds en ziet hij Vellinga binnen komen. Dan is het Vellinga die Nol bezopen naar huis brengt. Midden in die nacht sterft zijn moeder en moeten zij weer naar het ziekenhuis. De dag daarop gaat Nol naar Vellinga, die hem vertelt over de avond na de "Carmen"-opvoering toen hij Trix heeft verleid terwijl zij dronken was. Trix heeft de vorige avond haar relatie met Vellinga verbroken en dan zoekt Nol haar op. Zij vertelt dat er nog drie anderen, waaronder Caspers, waren. Nol is teleurgesteld maar vraagt haar toch ten huwelijk. Zij aarzelt. Vraagt Nol wel om 's nachts bij haar te blijven. Maar Nol weigert dit, omdat hij bang is voor roddels. De volgende ochtend, weer terug, vertelt haar tante hem dat zij zelfmoord heeft gepleegd. Hij gaat met Caspers praten en stuurt Vellinga een telegram en gaat uiteindelijk zelf wanhopig naar de Tuin.

"De Koperen Tuin" 1950, staat voor de Prinsentuin in Leeuwarden of Weulnerdam, W... in het boek. Het element koper – cuprum – verwijst naar de koperkleurige blaasinstrumenten van het orkest en de naam van haar dirigent, Cuperus. Denk ook aan de koperkleurige herfstbladeren in de tuin. Deze Tuin vormt de achtergrond voor belangrijke gebeurtenissen in het boek. Het verhaal begint in de zomer vrolijk en licht met zijn moeder en Trix, luisterend naar muziek. Het boek eindigt in de herfst, triest met de dood van zijn moeder en Trix en samen met Cuperus sterft ook de muziek. Tegenover de positieve houding t.o.v. moeder en Trix en muziek staat de meer negatieve houding t.o.v. vader en Chris, de juristen, en Vellinga, de minnaar van Trix. De naam Trix verwijst naar Dante's Beatrice, een onbereikbare liefde. Het boek telt twintig hoofdstukken, is in het ik-perspectief van Nol geschreven, in de verleden tijd. Het verhaal beslaat zo'n achttien jaar, waarin de ontwikkeling van de hoofdpersonen Nol en Trix goed is te volgen. Er komen veel autobiografische elementen voor in dit boek. Overmand door emoties kon Vestdijk zelf dit boek niet volledig voorlezen.

Het bronzen beeldje uit eetcafé De Koperen Tuin in Leeuwarden is verhuisd naar boekhandel De Koperen Tuin in Goes.

Ariana Boon – de Wit